

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 177/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 14 Co 7/2018-346 z 11. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľa“), ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 7/2018-346 z 11. septembra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Ústavná sťažnosť bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorému uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu 16. februára 2019. Do tohto dňa nebolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľov rozhodnuté. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce boli nevybavené veci sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynulo 16. februára 2019, prerozdelené medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019, a to náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

3. Sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov boli po smrti pôvodného žalobcu stranami sporu v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 44/2012 o zaplatenie sumy 1 998 € z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej v žalobnom návrhu bez právneho dôvodu. Podaním doručeným okresnému súdu 28. novembra 2012 zobral pôvodný žalobca, právny predchodca sťažovateľov ako žalobcov, žalobu späť v časti presahujúcej sumu 1 082,25 €.

4. Okresný súd o žalobnom návrhu sťažovateľov ako žalobcov rozhodol v poradí prvým rozsudkom sp. zn. 15 C 44/2012 z 11. decembra 2014 (ďalej len „prvý rozsudok okresného súdu“) tak, že konanie o zaplatenie sumy 1 082,25 € zastavil a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podal pôvodný žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 12 Co 20/2015 z 27. januára 2016 tak, že napadnutý v poradí prvý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 15 C 44/2012-289 z 5. októbra 2017 (ďalej len „druhý rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie sumy 915,75 € zastavil, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a priznal žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti tomuto rozsudku podali sťažovatelia ako žalobcovia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 14 Co 7/2018-346 z 11. septembra 2018 tak, že potvrdil v poradí druhý rozsudok okresného súdu v jeho napadnutej časti a priznal žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdia, *„že výlučným a jediným dôvodom zamietnutia ich žaloby bol právny názor okresného súdu aprobovaný krajským súdom, v zmysle ktorého došlo k vydržaniu vlastníckeho práva k predmetnej parcele zo strany žalovaných.“* V rámci svojej sťažnostnej argumentácie uvádzajú, že *„v posudzovanej právnej veci... bolo jednoznačne a s určitosťou preukázané, že žalovaní neboli dobromyseľní so zreteľom na všetky okolnosti veci, že im sporná parcela patrí a že ju*

nenadobudli na základe dohody o zriadení práva osobného užívania a práve preto s ňou ani nenakladali ako so svojou vlastnou, a že pozemok svojvoľne okupovali iba z dôvodu jeho neužívania zo strany im v tom čase neznámeho vlastníka.“. Ďalej tvrdia, že „všeobecné súdy pochybili, pokiaľ zamietli žalobu sťažovateľov s tým, že žalovaní za zisteného skutkového stavu nemohli mať pochybnosť o tom, že im sporná parcela nepatrí.“. V súvislosti s uvedeným sťažovateľa v ústavnej sťažnosti poukazujú na vyjadrenie žalovaného v 1. rade prednesené na ústnom pojednávaní 25. októbra 2012, že „O výmoli o rozlohe 8 m a 2,5 m, kde bol taký kanál, ktorý nikto dlho nevyužíval až potom, keď som ja postavil rodinný dom... ja som si ten výmol upravil, navozil som tam veľké množstvo zeminy, takže je to vyrovnané...“, z ktorého podľa názoru žalovaných vyplýva, že sporný pozemok žalovaní začali užívať až s odstupom času, keď tento pozemok dlhšiu dobu nikto neužíval. Skutočnosť, že žalovaní nepovažovali sporný pozemok za svoj, podľa názoru sťažovateľov preukazuje aj konanie žalovaného v 1. rade, ktorý na ústnom pojednávaní 15. júna 2017 súdu ukázal hranicu svojho pozemku po hranicu zo spornou parcelou, teda za svoj pozemok nepoňal aj sporný pozemok, na ktorom sa nachádzala v minulosti priekopa na odvádzanie vody. Sťažovatelia zároveň v ústavnej sťažnosti namietajú arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia vo vzťahu k preukázaniu dobromyseľnosti zo strany žalovaných v súvislosti s vydržaním spornej nehnuteľnosti.

7. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné práva sťažovateľov vlastníť majetok, podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 14 Co 7/2018-346 zo dňa 11.09.2018, porušené boli.

3. *Rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 14 Co 7/2018-346 zo dňa 11.09.2018 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.*

4. *Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 574,70 €...*“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok.

15. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

17. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

18. Ústavný súd konštatuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

19. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktorých prioritnou úlohou je chrániť zákonnosť, mohol by nahradiť napadnuté právne názory všeobecného súdu iba v prípade, ak by bolo napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné. Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

20. Sťažovatelia v rámci svojej sťažostnej argumentácie spochybňujú názor krajského súdu, podľa ktorého žalovaní splnili všetky podmienky vydržania, a to najmä

vo vzťahu k splneniu podmienky spočívajúcej v dobromyseľnosti žalovaných pri uchopení sa držby spornej nehnuteľnosti. Zároveň v ústavnej sťažnosti namietajú arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia vo vzťahu k preukázaniu dobromyseľnosti zo strany žalovaných v súvislosti s vydržaním spornej nehnuteľnosti.

21. V danom prípade je nevyhnuté uviesť, že aj keď ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže smerovať len proti rozhodnutiu všeobecného súdu, ktorý v danej veci rozhodoval v poslednom stupni, preskúmanie namietaného porušenia označených práv sťažovateľov predpokladá posúdenie celého konania pred všeobecnými súdmi. V danej veci je táto požiadavka významná aj z toho hľadiska, že krajský súd, ktorý napadnutým rozsudkom rozhodoval o odvolaní proti druhému rozsudku okresného súdu, sa s uvedeným rozsudkom v plnom rozsahu stotožnil. V tejto súvislosti je preto namieste poukázať na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (porovnaj II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj rozhodnutia odvolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

22. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho druhého rozsudku uviedol:

«48. Aj po doplnení dokazovania a odstránení procesných pochybení v zmysle pokynov odvolacieho súdu dospel súd k záveru, že žalobe nie je dôvodné vyhovieť. Ako to už prvoinštančný súd konštatoval, za nesporné mal preukázané spoluvlastníctvo žalovaných v 1. a 2. rade k parcelám č. ■■■■■ o výmere 813 m², zapísané na ■■■■■, na ktorej stojí rodinný dom žalovaných, ďalej parcely č. ■■■■■ zapísané na ■■■■■, druh pozemku - záhrady o výmere 264 m² titulom dohôd o zriadení práva osobného užívania k uvedeným pozemkom. Medzi uvedenými parcelami sa nachádza parcela pôvodne označená ako parcela registra ■■■■■ (v súčasnosti parcela registra ■■■■■) o výmere 149 m² vo vlastníctve pôvodne žalobcu v súčasnosti jeho právnych nástupcov. Aktuálne sporná

parcela tvorí súčasť záhrady pri rodinnom dome žalovaných a sú na nej postavené drobné stavby, vysadené stromy, sporná parcela je vrátane parciel vo vlastníctve žalovaných oplotená. Z výpovede žalovaných v 1. a 2. rade nepochybne vyplýva, že spornú parcelu, ktorá bola akýmsi výmoľom, rigolom, priekopou, terénnymi úpravami upravili do súčasnej podoby. Žalovaní v 1. a 2. rade zhodne tvrdili, že o existencii iného vlastníka spornej parcely nemali žiadnu vedomosť a parcelu naopak aj s poukázaním na jej umiestnenie považovali za svoje vlastníctvo. Ďalej žalovaní zdôraznili, že aj parcely okolitých susedov majú rigol, ktorý bol spôsobený odtokom vody z mlyna. Ostatným susedom však sporný rigol bol neskôr darovaný obcou a nemali s tým obdobné problémy ako žalovaní. Naopak, strana žalobcov namietala dobromyseľnosť oprávnenej držby žalovaných v 1. a 2. rade a poukazovala na ich výpovede, z ktorých nesporne vyplýva, že spornú parcelu si prisvojili len preto, že ju nikto nevyužíval. Následne túto upravovali a vozili na ňu hlinu. Tým je podľa žalobcov vylúčená dobromyseľnosť a oprávnenosť držby. Súd aj po doplnení dokazovania dospel k záveru, že žalovaní sa ako dobromyseľní držitelia správali, a to od počiatku užívania spornej parcely. O ich dobromyseľnosti svedčí aj novopredložený dôkaz geometrický plán vyhotovený [REDAKOVANÉ] zo dňa 13.10.1978 za účelom zamerania k parcele [REDAKOVANÉ] parcely registra [REDAKOVANÉ] o výmere 264 m², z ktorého nepochybne vyplýva, že parcely [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bezprostredne susedia. Žalovaní teda nemohli mať nijakú dôvodnú pochybnosť o existencii novej spornej parcely vo vlastníctve inej osoby. Ďalej je potrebné súhlasiť s argumentáciou žalovanej strany aj s poukázaním na výmeru parciel, ktorá je totožná podľa geometrického plánu v roku 1978 č. plánu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo dňa 13.10.1978 a geometrického plánu vypracovaného pre potreby tohto konania [REDAKOVANÉ] znaleckým posudkom č. 18/2013, teda ani z uvedeného nemohla vyplývať pochybnosť o zabratí inej cudzej parcely. Pokiaľ sa na držiteľovi vyžaduje okrem iného dobrá viera, dobromyseľnosť z pohľadu vnímania vonkajšieho sveta, je potrebné dať žalovaným za pravdu, že ani pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte rozumne vyžadovať či mal, mohol mať, resp. nemal, či nemohol mať pochybnosť o tom, že mu vec patrí, žalovaní v 1. a 2. rade za zisteného skutkového stavu nemohli mať pochybnosť o tom, že im sporná parcela nepatrí, nakoľko o vlastníckom práve pôvodného žalobcu k spornej parcele vedenej v registri EN pod č. [REDAKOVANÉ] sa dozvedeli až niekedy v roku 2007, kedy ich pôvodný žalobca

informoval o existencii svojho vlastníckeho práva, čo v konečnom dôsledku vyplýva aj z jeho výpovede, a z iných okolností túto skutočnosť zistiť nemohli...

50. Zhodnotiac vyššie uvedené dospel súd k záveru, že žalovaní v 1. a 2. rade sa správali ako dobromyseľní držitelia nie detentori a tak užívané parcely na základe Dohôd o zriadení práva osobitného užívania, ako aj spornú parcelu č. ■■■■■ užívali ako vlastníci správajúc sa ako vlastníci spôsobom, že túto si oplotili, upravili terénnymi úpravami, vysadili na nej stromy, resp. postavili drobné stavby. Vlastnícke právo spornej parcely žalovaní vydržali najneskôr dňa 1.1.1992, teda až novelou zákona č. 509/1991 Zb., ktorý novelizoval Občiansky zákonník a opätovne zakotvil držbu a vydržanie v podobe, v akej ju pozná aj súčasný Občiansky zákonník. Stačilo preukázať, že držitel má vec v držbe po stanovenú dobu spätne a že bol s ohľadom na všetky okolnosti dobromyseľný. Je nesporné, že od vstupu do držby počítanej súdom od Dohody o zriadení práva osobného užívania k záhradke registrovanej na Štátnom notárstve dňa 11.4.1979 do účinnosti novely č. 509/1991 Zb. dňa 1.1.1992 nepochybne uplynula viac ako 10-ročná lehota potrebná pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Ako to súd už konštatoval, žalobca sa o svoje vlastníctvo prihlásil až v roku 2007 a vedomosť o ňom nadobudol dedením po nebohých rodičoch v roku 2005, teda dávno potom, ako vlastnícke právo k spornej parcele nadobudli žalovaní vydržaním. Súd sa nestotožňuje s tvrdením strany žalobcov, že žalovaní v 1. a 2. rade neboli dobromyseľní, nakoľko spornú parcelu užívali len preto, že ju dlho nikto nevyužíval, keďže sa jednalo o opustený rigol, kanál, nakoľko z výpovede žalovaných nič také nevyplýva. Je pravdou, že sporná parcela mala tvar rigola, kanála, či priekopy, avšak bolo to z dôvodu, že cez uvedenú parcelu vytekala voda z mlyna a rovnaký tvar pozemku mali podľa tvrdení žalovaných aj okolití susedia. Žalovaní naopak po celý čas tvrdili, že spornú parcelu považovali za svoje vlastníctvo aj s poukázaním na to, že sa nachádzala medzi parcelami ■■■■■ a ■■■■■, ktoré nadobudli na základe Dohôd o zriadení práva osobného užívania. Je len logické, že žalovaní by nemali záujem na odkúpení parciel spôsobom, žeby medzi ne bola vklinená parcela vo vlastníctve cudzej osoby, čomu súd samozrejme uveril. Tiež sa nedá súhlasiť s argumentáciou právnej zástupkyne za žalobcov s poukázaním na to, že pokiaľ žalovaní ako titul nadobudnutia domnelého vlastníctva uvádzajú Dohody o zriadení práva osobného užívania, pričom v žiadnej z troch uzavretých dohôd sa neuvádza sporná parcela vo vlastníctve žalobcov je potrebné uviesť, že tak

žalovaní v 1. a 2. rade na základe rozhodnutia ONV mali pridelený do osobného užívania pozemok na parc. č. ■■■■■, kat. úz. ■■■■■, vo výmere 813 m², pričom pôvodný žalobca bol ako výlučný vlastník nehnuteľnosti registra „E“ evidovanej pod totožným číselným označením parc. EN č. ■■■■ vo výmere 149 m². Jedná sa o totožné číselné označenie pôvodnej kmeňovej parcely, teda argumentácia právnej zástupkyne za žalobcov z pohľadu súdu neobstojí. Na základe uvedeného súd žalobu zamietol s konštatovaním, že žalovaní v 1. a 2. rade vlastníctvo k spornej parcele pôvodne evidovanej ako parcela registra ■■■■■ teraz číselne označená ako parcela č. ■■■■ vlastnícky nadobudli vydržaním. Žalovaní v 1. a 2. rade sa teda nemohli na úkor žalobcov bezdôvodne obohatiť a pohľadávka žalobcu pôvodne uplatnená na vydanie bezdôvodného obohatenia tak nepatrí do dedičstva po zosnulom ■■■■■, ■■■■■, ktorý zomrel dňa 8.7.2015, nakoľko neexistuje.»

23. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„22. Odvolací súd konštatuje, že vo veci bol v dostatočnom rozsahu zistený skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a dostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, nadväzujúce na predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu zo dňa 27.1.2016 a jeho odôvodnenie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. K dôvodom rozhodnutia súdu prvej inštancie v nadväznosti na uplatnené odvolacie dôvody odvolací súd považuje za potrebné dodať...

23... Teda sa zaoberal (okresný súd, pozn.) aj otázkou toho, že či ide o okupáciu pozemku alebo či ide o dobromyseľnú držbu, ktorá založila aj nárok na prípadné vydržanie vlastníctva pozemku v zmysle zásad, vyplývajúcich z ustanovenia § 134 ods. 1, 2 a § 135a ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, aj v zmysle prechodných ustanovení, ktoré vyplývajú z ustanovenia § 868 a § 872 ods. 1, 6 Občianskeho zákonníka.

24. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie podľa procesnej iniciatívy sporových strán v konaní vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu. Napokon ani v podanom odvolaní nie je nenamietané to, že by niektorý dôkaz nebol vykonaný. Namietané je nesprávne skutkové zistenie. V tomto smere je potrebné zdôrazniť tú skutočnosť, že

aktuálny Civilný sporový poriadok nevychádza zo zásady tzv. materiálnej pravdy. Pri rozhodovaní súd vychádza zo skutkového stavu, ktorý vyplynul z vykonaného dokazovania. Ak súd prvej inštalácie na základe už spomenutej procesnej iniciatívy účastníkov vykonal vo veci dokazovanie tak, ako ho zadokumentoval v napadnutom rozsudku, podľa názoru odvolacieho súdu ním konštatovaný skutkový záver zodpovedá týmto dôkazom. Len na margo treba zdôrazniť tú skutočnosť, že pozemky, ktoré mali pridelené žalovaní (dnes už ako bývalí manželia), mali pridelené do osobného užívania na základe rozhodnutia národného výboru a následne na to uzatvárali dohodu o osobnom užívaní pozemkov. Pozemky sú zadokumentované aj v geometrickom pláne, ktorý bol predložený sporovým stranám z roku 1978 a na základe tohto geometrického plánu nie je možné konštatovať, že medzi pozemkami parc. č. ■■■■■, aktuálne dnešnými, a parc. č. ■■■■■ by mala byť ešte parcela č. ■■■■■ tak, ako ju znázornil vo fotodokumentácii aj znalec ■■■■■. Odvolací súd je toho názoru, že rozhodnutia štátu privodili taký stav v osobnom užívaní nehnuteľnosti žalovanými, že zakladajú aj nasledujúcu dobromyseľnú držbu žalovaných pri užívaní týchto pozemkov tak, že nie je možné urobiť opačný záver k ich obrane než ten, že toto vlastníctvo k tomuto pozemku, za ktorý uplatňujú žalobcovia náhradu, nadobudli vydržaním. Odvolací súd si je vedomý toho, že zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) prioritne vychádza zo záveru, že tie údaje, pri ktorých sa nepreukáže opak, sú platné a záväzné. Práve o takúto situáciu ide aj v danom prípade, keď sú z dôkazov, ktoré súd prvej inštalácie vykonal, nepochybné skutkové zistenia o tom, že parcela, ktorá bola pridelená najskôr na stavbu rodinného domu a ďalšie dve rozhodnutia, ktoré privodili stav o osobnom užívaní pozemkov, založili dobromyseľnosť pre žalovaných v užívaní týchto nehnuteľností a došlo tým aj k nadobudnutiu vlastníckeho práva originálnym spôsobom tak, ako to uviedol súd prvej inštalácie v napadnutom rozsudku.“

24. Z uvedeného odôvodnenia druhého rozsudku okresného súdu je zrejmé, že tento na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaní nadobudli vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti vydržaním, keďže splnili všetky zákonom predpísané predpoklady na oprávnené vydržanie spornej nehnuteľnosti. Okresný súd v odôvodnení svojho druhého rozsudku vo vzťahu k dobromyseľnosti držby zo strany žalovaných ústavne

akceptovateľným spôsobom odôvodnil, na základe akých pred súdom vykonaných dôkazov dospel k záveru, že žalovaní sa správali ako dobromyseľní vlastníci, a nie ako detentori a parcely na základe dohôd o zriadení osobitného práva užívania, ako aj spornú parcelu užívali ako vlastníci (pozri bod 25 odôvodnenia), čím poskytol odpoveď na všetky tie otázky, ktoré majú pre posúdenie existencie dobromyseľnej držby zo strany žalovaných podstatný význam a dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia v tejto časti.

25. Podľa § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

26. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd, ktorý sa vo svojom napadnutom rozsudku v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, sa neobmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov druhého rozsudku okresného súdu (§ 387 ods. 2 CSP), ale primerane reagoval aj na odvolacie námietky sťažovateľov a svoj rozsudok ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil.

27. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že krajský súd sa zaoberal námietkami sťažovateľov v rozsahu, v ktorom dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu (pozri bod 26 odôvodnenia). Vo vzťahu k námietke sťažovateľov, že krajský súd nesprávne vyhodnotil konanie žalovaných v súvislosti s držbou spornej nehnuteľnosti ako dobromyseľné napriek zrejým dôkazom (tvrdenia žalovaného v 1. rade prednesené na ústnych pojednávaníach 25. októbra 2012 a 15. júna 2017, pozri bod 8 odôvodnenia), na ktoré sťažovatelia poukazovali v odvolaní, avšak ktorými sa krajský súd podľa názoru sťažovateľov nezaoberal a ktoré podľa nich vylúčili na strane žalovaných dobromyseľnú držbu spornej nehnuteľnosti, ústavný súd uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ

rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05), a také rozhodnutie možno považovať za ústavne konformné. Ústavný súd v okolnostiach prípadu nezistil, že by rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v rozpore s platnou právnou úpravou. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

28. S poukazom na uvedené ústavný súd dodáva, že skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu v jeho napadnutom rozsudku nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

29. Z citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu

31. V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd pripomína, že sťažovatelia ich porušenie vidia v spojitosti s označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pre ktoré ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

32. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vyslovil (napr. III. ÚS 232/2012, II. ÚS 852/2014, III. ÚS 695/2014 a iné), že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné v prejednávanej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu ústavno-procesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07). V opačnom prípade by ústavný súd vystupoval ako opravná inšancia voči všeobecným súdom, a nie ako súdny orgán ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho,

aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

33. Sťažovatelia namietali porušenie svojich základných práv a práv hmotného charakteru napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojitosti s ich námietkou o svojoľnosti a právnej neudržateľnosti jeho odôvodnenia.

34. Ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, z čoho je potrebné vyvodiť, že jeho odôvodnenie považuje za ústavne konformné. Ústavný súd nezistil iný možný zásah krajského súdu do označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

35. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť sťažovateľov zjavne neopodstatnená v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, a preto ju ústavný súd v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Miroslav Duriš
predseda senátu